

Inhoudelijk verslag informatie en dialoogavond Mergelgroeven Riemst, 21/11/2017

Verslag van de participatie tijdens de informatie- en dialoogavond georganiseerd door de Gemeente Riemst en het agentschap Onroerend Erfgoed. De avond startte met een gemeenschappelijk deel waarin de gemeente het huidige beleid met betrekking tot de groeven toelichtte en het agentschap informatie gaf over het onroerenderfgoedrichtplan.

Het was nadrukkelijk de bedoeling van de gemeente en het agentschap om iedereen de kans te geven opmerkingen en vragen bij het huidige beleid en de toekomstige visie te formuleren. Voor individuele vragen kan men contact opnemen met Mike Lahaye, coördinator groeven en veiligheid van de gemeente Riemst.

Er werd gewerkt met de “journalistenmethode” om de bevolking te consulteren, op deze manier wordt iedereen gelijkwaardig behandeld. Er waren vier vragen voorbereid en afgeprint op papieren. Elke deelnemer kreeg een papier waarop deze zijn eigen antwoord schreef en ook drie anderen over deze vraag “interviewde”. Tenslotte werden dezelfde vragen in een groepsbespreking samen besproken om zo al de eerste resultaten te kennen. Deze resultaten werden gedeeld met de volledige groep. Hieronder zijn per vraag de belangrijkste opmerkingen uit de individuele antwoorden en de gemeenschappelijke bespreking samengebracht. In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van het aantal antwoorden op de verschillende thema's. Per vragen werden tussen de 29 en 37 antwoorden gegeven.

Tijdens de groepsbespreking kon de gemeente al enkele vragen beantwoorden. In dit verslag staan die reacties ook al opgelijst. Het is sowieso de bedoeling dat er zoveel mogelijk tegemoet gekomen wordt aan de belangrijkste bekommernissen en dat deze in de visie voor de mergelgroeven meegenomen worden. Tenslotte volgen de conclusies van de vier vragen samen, gebundeld rond enkele thema's die bij de verschillende vragen naar voren kwamen.

Vraag 1. Wat is jouw suggestie om (meer) aandacht aan te geven als het gaat om de problematiek van de mergelgroeven?

Wanneer de informatie van de ingevulde formulieren en de groepsbespreking worden samengebracht springen enkele zaken eruit.

Het meest vermeld is de suggestie om meer aandacht te geven aan communicatie en informatieverspreiding met betrekking tot de mergelgroeven.

Ongeveer de helft van de aanwezigen vermeldt de nood aan betere informatievoorziening over de groeven en ook in de bespreking kwam dit steeds terug. De meeste opmerkingen gaan over een open communicatie over de toestand van de groeven. Eigenaars van woningen weten vaak te weinig over de toestand van de groeve onder hun eigendom. Suggesties die hier rond gemaakt worden zijn:

- Duidelijk aanspreekpunt ivm. de toestand van de groeven;
- Toegankelijk informatiepunt, dit kan ook via een website worden georganiseerd waar de informatie wordt samengebracht;
- Ondersteuning bij koop/verkoop woning en bij verbouwingen ed. Ook is er een vraag naar preventieve maatregelen die door de eigenaar genomen kunnen worden bij bouw of verbouw van een woning.
- Informatie kenbaar maken over de huidige toestand stabiliteit: meetgegevens, statistieken, etc.

- Meer informatieavonden organiseren, dit kan ook per straat zodat er meer individuele aandacht kan zijn;
- Informatie-uitwisseling en brainstormen op locatie: in de groeve.

Meer algemeen vind men het wenselijk dat de ligging en problematiek van de mergelgroeven ook bovengronds op een bepaalde manier "zichtbaar" wordt gemaakt. Dit kan bijvoorbeeld door informatieborden te voorzien in de dorpen waar de groeven liggen, of op een andere manier de ligging van de groeven bovengronds markeren.

Verder werden enkele suggesties gedaan ter bevordering van informatie-uitwisseling. Berglopers tonen interesse voor een internetforum waarop informatie kan worden uitgewisseld.

Tweede belangrijke categorie antwoorden gaat in de richting van het zoeken naar oplossingen en het stabiliseren van de groeven. Men is blij dat er wordt nagedacht over oplossingen. Volgens enkele moeten de opvullingen of stabilisatiewerken zo snel mogelijk worden uitgevoerd zodat men gerust kan zijn. Financiële ondersteuning speelt hierbij een grote rol. Vijf mensen vinden dat er werk moet worden gemaakt van financiële ondersteuning voor eigenaars. Een persoon nuanceert het antwoord en geeft aan dat het belangrijk is dat de gemeente hier toezicht op houdt. Er worden suggesties gedaan om het verder aan te kaarten op Vlaams, Federaal en Europees niveau.

Tijdens de bespreking met de groep werd nog de suggestie gedaan voor het oprichten van een "noodfonds" waar alle eigenaars boven groeven een bijdrage kunnen doen en waarmee evt. schade kan worden vergoed.

Iets wat in de formulieren minimaal naar voren kwam, maar waar tijdens de groepsbespreking wel aandacht voor was is de waterhuishouding. Water kan een grote bedreiging vormen voor de stabiliteit van de groeve. Men vraagt een goede toezicht in de groeven, met snel ingrijpen bij waterlozing of lekkage. De waterhuishouding in het gebied kan verder op punt worden gesteld, hier is een rol weggelegd voor de gemeente. En misschien is het zelfs een optie om bomen aan te planten om water te onttrekken uit het gebied?

Eén opmerking die zowel in de formulieren als in het groeps gesprek naar voren kwam was een vraag naar zwaar transport in straten waar groeven onder liggen. Men vraagt zich af of dit verantwoord is.

Reactie:

- Bij de gemeente is een duidelijk aanspreekpunt aanwezig: Mike Lahaye, coördinator groeven en veiligheid. Mensen met vragen over hun eigendom kunnen bij hem terecht. Dit kan gaan over nieuwbouw en verbouwingen, de toestand onder hun eigendom, etc.
- Op de website van de Gemeente Riemst is sinds kort een pagina over de mergelgroeven. Hier staat informatie over wetgeving en afspraken. Dit kan in de toekomst nog verder worden uitgewerkt.
- Over het 'bovengronds' zichtbaar maken van de groeven met informatie wordt nagedacht. Zo wordt er mogelijk samen met toerisme bij Roosburg een wandelroute uitgestippeld.
- Het doel van het onroerenderfgoedrichtplan is juist om oplossingen te zoeken voor de stabiliteitsproblemen en daarbij ook rekening te houden met het aanwezige erfgoed. Er wordt dus volop nagedacht over mogelijkheden van stabilisatie en financiering.
- Wat betreft de waterhuishouding houdt de gemeente al toezicht en wordt er gecommuniceerd wanneer er onregelmatigheden worden opgemerkt die de groeve kan bedreigen.

- Onderzoek naar het effect van zwaar transport op de mergelgroeven staat op de planning van de gemeente.

Vraag 2: Als je de informatie hoort: Wat vind je fijn om te horen? Wat charmeert?

Op de formulieren en tijdens de groepsbespreking zijn een aantal zaken die steeds terugkomen.

Men waardeert het dat er aandacht is voor het probleem van de stabiliteit van de groeven. Dat de gemeente hier (eindelijk) werk van maakt geeft hoop. De gemeente doet nu moeite en er is een duidelijk aanspreekpunt, dit wordt sterk gewaardeerd.

Dat het probleem nu wordt aangepakt en er wordt gezocht naar een oplossing geeft de grootste groep als antwoord, ongeveer een derde van de deelnemers. Dat er wordt gezocht naar een oplossing waar stabilisatie en erfgoed worden afgewogen en ook wordt gekeken naar de haalbaarheid en betaalbaarheid van het plan is belangrijk. Enkele deelnemers vermelden hierbij nog specifiek het betrekken van de verschillende belanghebbenden en de samenwerking die van groot belang zal zijn voor het vinden van een gezamenlijke oplossing. Men hoopt dat het onroerenderfgoedrichtplan het juiste instrument is om de problematiek te coördineren.

Mensen vinden het belangrijk dat er nu ook een keuze mogelijk is voor het behoud van de groeve zelf. Dat er expliciet wordt vermeld dat dit een meerwaarde is voor de gemeente en dat er niet “zomaar” delen worden opgevuld vindt men belangrijk. Er wordt vermeld dat het gewaardeerd wordt dat er wordt gezocht naar alternatieven voor opvullen.

De aandacht, interesse en erkenning van het erfgoed en de historische waarde van de groeven sluit hierbij aan. Men vindt het belangrijk dat hier ook aandacht voor is en als dit dan toch (deels) moet verdwijnen is documentatie van het aanwezige erfgoed van belang.

Een kleine groep vermeld expliciet de aandacht die er is voor de dieren, specifiek de vleermuizen die in de groeven hun belangrijkste overwinteringshabitat vinden. Men vindt het belangrijk dat hier aandacht voor is in de opmaak van het plan.

Opvallend bij deze vraag zijn een aantal kritische kanttekeningen. Mensen die de positieve boodschap in de presentaties niet vonden. Een opmerking die ook bij andere vragen terugkwam was dat zo'n avond ook weer nieuwe vragen oproept, soms zelfs meer vragen geeft dan antwoorden. Mensen vinden het vervelend dat er geen aandacht is voor individuele vragen. Dit hebben we ook gemerkt bij de overgang naar dit gezamenlijke deel, waarbij een deel van de aanwezigen wegliep omdat ze geen behoefte hadden aan dergelijke methode. Eén deelnemer noteert zijn bekommernissen: “Ik wil dit soort vragen niet, dit duurt veel te lang”!

Tijdens de groepsbespreking kwamen nog enkele bekommernissen naar voren die slechts summier of niet op papier waren opgeschreven.

Zo worden er soms ook andere initiatieven genomen op het vlak van de mergelgroeven, bijvoorbeeld het “mergelcafé” enkele weken geleden. Het is voor de inwoners niet duidelijk hoe deze initiatieven zich ten opzichte van elkaar verhouden.

Ook gaf men aan dat soms de perceptie bestaat dat er met twee maten en gewichten gewerkt wordt. Dit heeft betrekking op het verstrekken van vergunningen ed. Hierin is momenteel weinig transparantie.

Verder waren er nog enkele individuele opmerkingen. Zo werd de waardering uitgesproken voor boeken die over het onderwerp bestaan (zie recente publicatie over de Grote Berg, Jennekens

2017), werd de wens voor een regeling voor berglopers vermeld en de wens om de groeven op te ruimen.

Reactie:

- Het feit dat een informatieavond zoals deze nieuwe vragen oproept is op zich niet slecht. Meer informatie leidt tot meer vragen, bijvoorbeeld over de eigendommen of de situatie van de persoon zelf. Met vragen mag men zich altijd richten tot Mike Lahaye.
- Het is jammer dat een aantal mensen zich niet kon vinden in de methode die er is toegepast. Dit was een keuze om te proberen iedereen aan het woord te laten komen en ook zoveel mogelijk ideeën en meningen te genereren. Het was op de beschikbare tijd onmogelijk om individuele vragen te behandelen, maar daarvoor kan men wel contact opnemen met de gemeente.
- Het onroerenderfgoedrichtplan probeert alle betrokkenen samen te brengen om zo ook samen tot gedragen oplossingen te komen. Er wordt volop nagedacht over oplossingen waarbij de groeven en het aanwezige erfgoed ook (grotendeels) bewaard kunnen worden. De natuur, inclusief de vleermuizen, worden hierbij ook meegenomen.
- Wanneer men het gevoel heeft dat er met twee maten en gewichten gewerkt wordt kan men uitleg vragen aan de gemeente.

Vraag 3: Wat denk je dat jou zou helpen nog trotser te zijn/te worden op deze mergelgroeven?

Uit de opmerkingen op de formulieren en uit de groepsbespreking kwamen verschillende aandachtspunten naar voren die kunnen bijdragen de trots voor de mergelgroeven te vergroten.

Communicatie en publicatie speelt allereerst een grote rol. Dit op verschillende niveau's, lokaal, nationaal en internationaal.

Publicaties in de media bevorderen, zal bijdragen aan de bekendheid van de groeven. Men benadrukt dat dit unieke gegeven het waard is om over te communiceren, het komt immers alleen in deze streek voor. Dit kan de toerisme in de streek bevorderen. En als mensen van ver op bezoek komen om de mergelgroeven te bezoeken, is het het waard om trots op te zijn. Op internationaal vlak wordt ook de erkenning als Unesco Werelderfgoed enkele keren vermeld.

Lokaal vraagt men ook meer informatie over de groeven. Op dit vlak is het ook belangrijk dat het negatieve beeld dat in de dorpen en daarbuiten bestaat te kunnen ombuigen naar iets positiefs: negatieve context counteren. Dit kan gaan van rondleidingen voor bewoners, lokale publicaties, tot het betrekken van de bevolking bij het onderzoek van en in de groeve. Iemand zegt dat wanneer ze zelf "ontdekkingen" zouden kunnen doen, dit de trots ook kan bevorderen, het is dan immers echt van hunzelf. Bestaande documentatie verzamelen en ontsluiten kan hierbij een rol spelen.

Meermaals wordt vermeld dat educatie op school ook een belangrijke rol kan spelen, zodat kinderen al vroeg in aanraking komen met dit bijzondere erfgoed dat in hun dorpen aanwezig is.

In verband met de stabiliteit zeggen verschillende mensen dat ze trotser zouden zijn op de mergelgroeven wanneer de stabiliteit gegarandeerd is en ze zich daarover geen zorgen moeten maken. Eigenaren vragen ook individueel op de hoogte te worden gesteld van de situatie onder hun eigendom. Open, goede en concrete informatie over de huidige toestand zou daarbij helpen. Dit is ook belangrijk voor mensen die van buiten de dorpen hier zijn komen wonen, zij weten vaak niet hoe ernstig het probleem wel of niet is. Meer informatie kan helpen om de situatie goed te kunnen inschatten en nieuwe bewoners niet af te schrikken.

Het behoud van de groeven en inzetten op bescherming hiervan wordt meermaals vermeld. Men vindt het jammer als de mergelgroeven zouden verdwijnen. Inzetten op het behoud hiervan, door middel van gericht stabiliseren, is een manier om te zorgen dat men trots kan blijven op dit erfgoed.

De vleermuizen worden vermeld als iets om trots op te zijn. De groeven beter toegankelijk maken voor de vleermuizen door het open maken van luchtkokers kan daaraan bijdragen.

Enkele mensen zeggen dat er eigenlijk niks kan bijdragen aan hun gevoel van trots, want ze zijn zo al trots genoeg.

Het opruimen van de groeves en de sluikstorten die in het verleden zijn gebeurd kunnen ook bijdragen aan de trots voor de groeve.

Reactie:

- Wat betreft de erkenning als Unesco Werelderfgoed heeft de burgemeester zich hier in het verleden ook al als voorstander uitgesproken. Er wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn tot de erkenning als Werelderfgoed, maar het is duidelijk dat dit een langdurig proces zal zijn. Hiervoor is eerst erkenning op nationaal niveau een voorwaarde en hierin kan het onroerenderfgoedrichtplan een belangrijke rol spelen.
- Op lokaal niveau wordt gepubliceerd over deze en andere mergelgroeven in de streek in het tijdschrift SOK-mededelingen.
- Er wordt onderzocht of er rondleidingen kunnen worden georganiseerd voor de inwoners zelf. Veiligheid moet altijd in acht worden genomen.
- Voor de kinderen op school wordt een lespakket ontwikkeld rond de mergelgroeven.
- Mbt. koop en verkoop van woningen is het de verantwoordelijkheid (en plicht) van de verkoper om te informeren over de aanwezigheid van een groeve in de ondergrond. De koper kan contact opnemen met de gemeente en kan alle informatie krijgen die nodig is om een beslissing te nemen ivm. aankoop.
- Het ontwikkelen van het onroerenderfgoedrichtplan is een eerste stap in het beschermen van dit erfgoed.
- Het opruimen van de sluikstorten in de groeves is jammer genoeg niet zo eenvoudig als het lijkt. Hier moet altijd rekening gehouden worden met de veiligheid van degenen die het moeten opruimen. Aangezien er puinkegels liggen die tot boven in de schacht lopen, is hier risico op het instorten van de kegel. Daarnaast zijn er soms chemische materialen aanwezig die alleen door een gespecialiseerd bedrijf opgeruimd kunnen worden.

Vraag 4: Waar kan de gemeente Riemst volgens jou nog meer ondersteuning bieden?

Uit de bespreking en de antwoorden op de formulieren komen enkele punten naar voren waar de gemeente in de toekomst meer ondersteuning kan bieden.

Eén persoon geeft een zeer bevlogen en betrokken antwoord op deze vraag. Waarschijnlijk verwoordt hij wat verschillende andere aanwezigen dachten die vroeger vertrokken zijn. Deze persoon verwoordt dit als volgt: "In alles! Er wordt gesproken over de verantwoordelijkheid van de eigenaren, het cultureel erfgoed etc. En wij als bewoners maar input geven. Ik snap dat er een start gemaakt moet worden. Maar de relatie tussen de inwoners en de gemeente is door het verleden "beschadigd". Toon dus goede wil, zorg voor uw burgers Burge(r)meester! Gemeente ga eens echt in discussie met uw burgers. Vanavond is schijn. Durf open met betrokkenen discussies

aan te gaan. Veel mensen zie ik weglopen vanavond, jammer. Mensen hebben behoefte aan openheid, eerlijkheid en betrokkenheid”.

Meer, betere en duidelijke informatie over de staat en stabiliteit van de mergelgroeven wordt het meest vermeld. Dit kan op verschillende manier ingevuld worden. Dit gaat enerzijds over de huidige toestand en evt. signaleren van gevaar en anderzijds over de wetgeving. Zo kunnen de individuele eigenaars informatie “op maat” krijgen van hun eigen eigendom, bijvoorbeeld kaartjes waar de situatie onder hun perceel wordt weergegeven of een rondleiding in de eigen ondergrond. Dit is zeker van groot belang bij evt. verkoop op koop van eigendommen, men vraagt meer en duidelijk advies van de gemeente. Een vast aanspreekpunt speelt hier ook een belangrijke rol in. De wetgeving (zoals toegelicht tijdens de presentaties) kan verspreid worden, want dit is vaak niet bekend. Eén persoon formuleert helder de behoefte aan een “verder doorgedreven wettelijke regelgeving die toepasbaar is op iedereen en niet op uitzonderingen is gebaseerd”. Dit kan door middel van regelingen per soort situatie waarbij afwijkingen worden gebundeld. Dit zal meer duidelijkheid scheppen in functie van verkoop, verbouwing en erfrecht.

Een tweede grote groep vraagt financiële ondersteuning aan de gemeente. Subsidies bij stabilisatiewerken is voor veel mensen een belangrijke taak van de gemeente. De kosten dragen van de mogelijke opvullingen, of hier financiering voor zoeken is de rol van de gemeente.

Men vraagt ook meer en betere controle. Dit zowel om de toestand in de groeve goed te kunnen opvolgen, als ook met betrekking tot bouwovertradingen bovengronds die de stabiliteit van de groeve in gevaar kunnen brengen.

Dat het probleem nu besproken wordt, wordt positief ervaren. De gemeente kan dit nog verder aankaarten bij andere overheden om te zoeken naar oplossingen.

De berglopers zien een belangrijke rol bij de gemeente voor het (voor hen) toegankelijk maken van de groeve. Dit kan door een sleutelsysteem te creëren waardoor men “legaal” de groeve in mag. Nu mag dat enkel in het kader van een onderzoek, maar ook bijvoorbeeld voor het maken van foto's wil men toegang tot de groeve.

De gemeente kan verder een rol spelen bij het verzamelen en bijhouden van de informatie die momenteel verspreid is onder de verschillende onderzoekers.

Reactie:

- Het is jammer dat een aantal mensen weg is gelopen omdat ze het gevoel hadden dat er niet wordt geluisterd. Het was juist de bedoeling van deze avond om naar iedereen te luisteren. Deze kans kan dan ook worden gegrepen. Als men nog met vragen zit kan men altijd contact opnemen met de gemeente en deze zal deze met zorg behandelen.
- Men vraagt meer en duidelijke informatie over de groeven. De gemeente organiseert dit door de website waarop informatie beschikbaar is. Voor andere of specifieke vragen kan men contact opnemen met Mike Lahaye, coördinator groeven en veiligheid.
- Met betrekking tot controle en inspectie van de mergelgroeven kan worden opgemerkt dat dit bijna dagelijks gebeurt.
- De gemeente denkt na over hoe de groeve mogelijk toegankelijk kan worden gemaakt voor berglopers. In een groeve zoals deze moet echter altijd de veiligheid in acht worden genomen, daarom is het niet zo simpel om de groeve voor een groter publiek open te stellen.

Conclusie

Positieve ontwikkelingen

Dat er nu aandacht is voor de problematiek en er naar een oplossing wordt gezocht, zowel bij de gemeente als bij de Vlaamse Overheid, wordt als positieve ontwikkeling gezien. De gemeente doet nu moeite en er is een duidelijk aanspreekpunt. Men hoopt dat het onroerenderfgoedrichtplan het juiste instrument is om de problematiek te coördineren en gelooft in een aanpak waar de verschillende belanghebbenden worden samengebracht en gewerkt wordt aan een gezamenlijke oplossing.

Negatieve kanttekeningen

Een deel van de aanwezigen vond het jammer dat er geen ruimte was voor individuele vragen. Hiervoor kan men rechtstreeks contact opnemen met de gemeente. Voor een aantal mensen was dit een reden om niet mee te doen met het gemeenschappelijke deel.

Een aantal mensen bleef wel om hun bekommernissen mee te geven. Zo vond men dat dergelijke informatie ook weer nieuwe vragen oproept.

Communicatie, publicaties en informatieverspreiding

Bij de verschillende vragen kwam dit onderwerp elke keer naar boven. De behoefte splitst zich op op verschillende niveaus (lokaal, nationaal en internationaal) en rond verschillende thema's (veiligheid, toestand, waarde).

Betere informatievoorziening over de toestand van de groeven, vooral voor eigenaars wordt dit heel belangrijk gevonden. Dit gaat in eerste instantie over het eigen eigendom, en over de algemene toestand van de mergelgroeven. Suggesties die worden gedaan:

- Duidelijk aanspreekpunt met betrekking tot de groeven;
- Toegankelijk informatiepunt, dit kan ook via een website worden georganiseerd waar de informatie wordt samengebracht, oa. voor verspreiding van het wettelijk kader;
- Kaartjes met boven- en ondergrond per eigendom beschikbaar stellen;
- Ondersteuning bij koop/verkoop woning en bij verbouwingen ed.
- Informatie kenbaar maken over de huidige toestand stabiliteit: meetgegevens, statistieken, etc.
- Snel signaleren als er gevaar dreigt;
- Meer informatieavonden organiseren, dit kan ook per straat zodat er meer individuele aandacht kan zijn;
- Ligging en problematiek van de mergelgroeven bovengrond zichtbaar maken (informatiepanelen od.).
- Forum voor berglopers, inwoners en onderzoekers voor het uitwisselen van foto's, informatie en documentatie.

Op de verschillende niveaus kan positiever gecommuniceerd worden over de mergelgroeven. Dit aan de ene kant om de bekendheid van de mergelgroeven te vergroten en het unieke gegeven op toeristisch vlak meer in de kijker te zetten. Aan de andere kant is dit ook lokaal belangrijk om het negatieve beeld om te buigen naar iets positiefs, iets om trots op te zijn. Educatie op scholen kan hierbij ook een rol spelen.

Zoeken naar een oplossing en financiering

Men is blij dat er gezocht wordt naar oplossingen. In eerste instantie gaat het om het zoeken naar manieren om de groeve te stabiliseren op de plaatsen waar de mensen wonen. Dat hier met verschillende aspecten rekening wordt gehouden zoals haalbaarheid en betaalbaarheid wordt positief gevonden.

Hierbij aansluitend is men blij dat er ook gekeken wordt naar de kosten van dergelijke stabilisatiewerken en de manier waarop dat financieel gedragen kan worden. Mensen vinden het onrechtvaardig dat deze kosten door de eigenaar zelf gedragen zouden moeten worden. Men vraagt of er gezocht kan worden naar subsidies van de gemeente, nationale overheden en evt. op Europees niveau.

Behoud van de groeven en waardering voor het erfgoed

Een groot deel waardeert het dat het "behoud van de groeven" nu ook een keuze is. Men is blij dat de groeven niet "zomaar" worden opgevuld en verdwijnen, maar er een afweging gemaakt wordt. De aandacht, interesse en erkenning van het erfgoed en de historische waarde van de groeven sluit hierbij aan. Het beschermen van deze groeven kan hierbij een einddoel zijn, met als ultieme doelstelling erkenning als Unesco Werelderfgoed.

Wet- en regelgeving

Men heeft behoefte aan een duidelijk wettelijk kader en regelgeving en dat deze ook publiek ontsloten wordt. Men heeft nu soms het gevoel dat er met verschillende maten en gewichten gewerkt wordt. Men vraagt een wetgeving die voor iedereen toepasbaar is en waar weinig ruimte is voor uitzonderingen. Dit kan door middel van regelingen per soort situatie, waarbij afwijkingen worden gebundeld. Dit zal meer duidelijkheid schappen in functie van verkoop, verbouwing en erfrecht.

Inspecties en controles

Men vraagt zowel boven- als ondergronds meer inspecties zodat problemen snel vastgesteld kunnen worden en dat er snel kan worden ingegrepen bij bouwovertreidingen die de stabiliteit van de groeven in het gedrang kunnen brengen.

Hierbij aansluitend heeft men vragen bij enkele zaken die negatief effect kunnen hebben op de stabiliteit met name zwaar transport (oa. bussen) en de waterhuishouding. Er wordt gevraagd hier aandacht voor te hebben bij de opmaak van het plan.

Vleermuizen

Men is blij dat er aandacht is voor de vleermuizen die hier een belangrijk overwinteringshabitat hebben. Men wil dat hiervoor aandacht is binnen het plan, bijvoorbeeld voor het openen van luchtkokers.

Toegankelijkheid van de groeven

Enkele eigenaars vragen of ze de groeve onder hun woning eens mogen bezoeken om er zo een beter beeld van te krijgen. Dit kan ook aan de hand van gezamenlijke rondleidingen gebeuren. Momenteel is de groeve enkel voor onderzoekers toegankelijk, maar de vraag leeft dat ook andere berglopers zonder onderzoeksdoelstelling toegang te mogen krijgen. Bijvoorbeeld om foto's te nemen of dergelijke.

Men vraagt ook of de informatie die nu verzameld is of wordt, kan worden bijgehouden en evt. verspreid via een internetforum of dergelijke.

Bijlage 1.

Vraag 1: Wat is jouw suggestie om (meer) aandacht aan te geven als het gaat om de problematiek van de mergelgroeven?

Totaal aantal ingevulde antwoorden: 32

Verslag groepsbespreking:

- Informatieverspreiding:
  - o We moeten goed weten waar de groeven liggen, dat is nu niet bekend, ook niet onder de eigen eigendommen.
  - o Duidelijk communiceren en ook tijd nemen voor communicatie.
  - o Eigenaars moeten geïnformeerd worden.
  - o Punt waar je terecht kunt voor informatie. Website od. waar de informatie van de presentatie bijvoorbeeld ook staat.
  - o Bij koop en verkoop van een woning moet je informatie kunnen krijgen over de aanwezigheid van de groeve. Vooral wat je wel en niet mag en moet doen. Wat wordt aangeraden als er verbouwingen gebeuren, etc. Men wil wel rekening houden met de groeve, maar weet niet goed hoe.
  - o Openheid naar eigenaars.
  - o Informatieavonden per straat zouden helpen.
  - o Contactgegevens van alle inwoners boven de groeven hebben en gebruiken bij calamiteiten. Vb. van probleem met water in de Misweg (?) waarbij gemeente overdag langs de huizen ging, maar mensen werken overdag. Er werd geen briefje in de bus gedaan dus men moest dit van de burens horen.
  - o Ook duidelijke communicatie over subsidieaanvraag, hier wordt al jaren aan gewerkt, maar er is steeds geen doorbraak.
- Waterhuishouding:
  - o Toezicht op de groeve: voorbeeld bij waterlozing.
  - o Waterhuishouding in het gebied op punt stellen. Dit is belangrijk voor de stabiliteit. Gemeente kan hier een rol in spelen.
  - o Misschien is het een optie om bomen aan te planten om water te onttrekken?
- Zwaar vervoer
  - o Bussen ed. effect van zwaar vervoer op de groeven.
- Soms is het niet duidelijk waarom op bepaalde plaatsen wel woningen mogen worden gebouwd en op andere niet. Men weet niet of dat ook op groeven gebeurt of niet.
- Veiligheid voor de inwoners is het belangrijkste.
- Optreden.
- Het is niet duidelijk hoe het zit met verzekeringen binnen deze gebieden. Wat als er iets gebeurt, is dit dan verzekerd?
- Zou er een noodfonds kunnen worden opgericht waar alle inwoners boven de groeven een bedrag op stortten en als er dan met iemand zijn eigendom iets gebeurt dit met het fonds kan worden vergoed.

Analyse antwoorden

Aantal	Antwoord	Evt. nuancering/opmerking
	Op de hoogte houden van de toestand van de groeven	+statistiek; + oproep tot overleg met eigenaars, terrein bezoeken,

		openheid over locatie groeve, vb. dikte plafond; +meetgegevens bekendmaken over stabiliteit; +openheid en duidelijkheid, informatievoorziening verbeteren; +toegankelijk informatiepunt; +concrete informatie; +duidelijk aanspreekpunt; +ondersteuning bij koop/verkoop, etc.
IIII	Informereren publiek	Informatieborden waar de groeven zijn. Ondergrondse problematiek bovengronds zichtbaar maken; + meer informatieavonden zoals deze.
IIII	Financiële oplossingen/steun	Toezicht daarop door gemeente; In taal van beleidsmakers spreken; + ook bij Europese Unie.
III	Berg stabiliseren Preventief werken: opvullingen onder bebouwing en wegen	Beginnen met uitvoeren werken.
II	Informatie uitwisseling en betrekken berglopers bevorderen: vb. forum	
II	Zoeken naar een oplossing	
I	Preventieve maatregelen eigenaars: suggesties van de gemeente	
I	Brainstormsessies op ondergrondse locatie	
I	Suggesties om bouwen wel mogelijk te maken	
I	Denken aan de oudere personen die rustig en veilig willen wonen	
I	Buiten de gemeente kenbaar maken	
I	Hoe zit het met zwaar transport en lijnbussen in deze straten?	

Vraag 2: Als je de informatie hoort: Wat vind je fijn om te horen? Wat charmeert?

Totaal aantal ingevulde antwoorden: 37

Verslag groepsbespreking:

- Gemeente
  - o Pakt het probleem nu aan
  - o Doet de moeite
  - o Er is een duidelijk aanspreekpunt
- Aandacht voor de vleermuizen.
- Blij dat de keuze gemaakt wordt voor het behoud van de groeve, trots dat het er is.

- Cultuurhistorische waarde, onroerenderfgoedrichtplan geeft hoop.
- Evenwicht zoeken in het spanningsveld
- Goed dat de informatie wordt gegeven, maar dit roept ook wel weer vragen op, vaak individuele vragen, duidelijke communicatie
- Perceptie bestaat dat er soms met twee maten en gewichten wordt gewerkt, komt ook door gebrek aan transparantie.
- Onduidelijk hoe andere initiatieven mbt. mergel hier in passen, vb. mergelcafé enkele weken geleden.

Analyse antwoorden

Aantal	Antwoord	Opmerkingen
IIIIIIII	Dat er wordt gezocht naar een oplossing	Maximale stabilisatie met behoud van het erfgoed; Haalbaarheid-betaalbaarheid; Dat er vooruitgang is, dat er aandacht aan wordt besteed; Dat de bewoners content zijn op veiligheid; Via Erfgoedrichtplan, goed instrument om problematiek te coördineren; Zorgvuldig afwegen.
IIIIIIII	Het behoud van de groeve zelf	Meerwaarde voor gemeente; Niet meteen geheel opvullen; Behoud voorkeur tov. opvullen; Blij met behoud eigen kuil; Zoeken naar alternatieven voor opvullen;
IIIIIIII	Dat de gemeente wil meewerken, bespreekbaarheid van het probleem	Aanspreekpunt gemeente heeft goede bedoelingen met boven- en ondergrond; Duidelijk aanspreekpunt; Probleem ernstig nemen; Dat de gemeente hierover ook informeert; Correcte info.
IIII	Financiële steun	Dat er wordt gekeken naar subsidie; Zowel financieel als bouwtechnisch; Verder kijken dan Vlaanderen, hopelijk subsidies Europa.
IIII	Aandacht, interesse en erkenning erfgoed	Documenteren te verdwijnen delen.
IIII	Negatief/kritisch	Geen behandeling individuele problemen en vragen; Uit de tent lokken en voordeel krijgen van bevolking; Meer vragen dan antwoorden gekregen; Ik wil dit soort vragen niet, dit duurt veel te lang!

III	Iedereen betrekken, samenwerking op alle vlakken	Daaruit volgt de gezamenlijke oplossing.
III	Dierenwelzijn en vleermuizen	
I	Boeken	
I	Hoop op regeling voor berglopers	
I	Bescherming Caestert ook goed, maar praktijk onduidelijk	
I	Hoe verhoud dit tov. Bijeenkomst bij Mon Heynen?	
I	Opruimen aub	

Vraag 3: Wat denk je dat jou zou helpen nog trotser te zijn/te worden op deze mergelgroeven?

Totaal aantal ingevulde antwoorden: 34

Verslag groepsbespreking

- Erkenning als Unesco Werelderfgoed (Mike: stap voor stap, dat is onze grote droom).
- Meer investeren in toeristische communicatie, nationaal en internationaal.
- Negatieve context counteren: Niet alles is even erg! Niet overal zijn problemen mbt; bouwen. Het is belangrijk dat mensen van buiten de dorpen dat ook weten, want nu is iedereen afgeschrikt om hier nog iets te kopen.
- Bewoners de groeve laten bezoeken
- Aandacht voor de groeve in de scholen
- Sluikstorten in de groeve opruimen
- Documentatie verzamelen en ontsluiten!

Analyse antwoorden

Aantal	Antwoord	Opmerkingen
IIIIIIII	Publiciteit en toerisme bevorderen. Media Enerzijds nationaal/internationaal Anderzijds lokaal	Op nationaal niveau Bevordering toerisme in de Euregio Meer bekendheid buiten grenzen Openbaar maken van unieke gegeven die enkel in deze streek voorkomt. Meer publicaties rond onderzoek van de mergelgroeven. Mogelijkheid om de berg te kunnen belopen en fotograferen. Inwoners betrekken bij onderzoek groeven: dan kunnen ze zelf trots zijn dat mee te kunnen ontdekken. Negatieve beeld ombuigen naar positief.
IIIIII	Stabiliteit woning. Trots als veiligheid gegarandeerd is.	Waarde van woningen is veel verminderd. Verbouwen toestaan
IIIIII	Behoud en bescherming van de groeven	Zo goed mogelijk beschermen In oorspronkelijke staat, evt. verstevigingen pilaren. Jammer als ze zouden verdwijnen Dorpsgezicht
IIIIII	Erkennen als Unesco werelderfgoed	

III	Rommel opruimen, sluikestorten aanpakken	
III	Meer informeren over groeve en stabiliteit. duidelijk beleid en visie	Ook als je niet van de streek bent, zodat je weet dat je huis veilig is en je je geen zorgen moet maken. Nieuwe bewoners niet afschrikken, Individueel toestand kennen: tekening van perceel met groeve Goede en concrete informatie
II	In onderwijs over communiceren	
II	Ben al trots genoeg	
I	Dat er snel een oplossing komt	
I	Toegangen voor vleermuizen open maken	Luchtkokers verplicht open maken
I	Sneller uitleg geven	Dat er zo lang gewacht is met geven van toelichting is fout van de gemeente
I	Niets, het is goed zo, mijn kuil is veilig	
I	vleermuizenreservaat	

Enkele antwoorden moeilijk te lezen.

Vraag 4: Waar kan de gemeente Riemst volgens jou nog meer ondersteuning bieden?

Totaal aantal ingevulde antwoorden: 29

Verslag groepsbespreking

- Wat mag wel, wat mag niet in de groeves?
- Subsidies, financiële ondersteuning
- Bij bouwovertradingen strenger optreden
- Meer inspecties!
- Meer aankaarten bij de overheid
- Rondleidingen in "eigen" groeve
- Plan geven bij advies: nu is dat enkel op vraag
- Positief: dat het nu wel besproken wordt.
- Contactadres voor calamiteiten: bestaat al, is de wachtdienst
- Vergunningen om in de groeve te mogen.

Analyse antwoorden

Aantal	Antwoord	Opmerkingen
IIIIII	Meer informatie over staat en stabiliteit groeven.	Mail, brief, boekje? Plan per eigendom met ondergrond Ondersteuning praktische zaken. Eigenaar tijdig verwittigen bij gevaar Advies bij koop en verkoop, evt. ondergrond laten zien.

IIII	Financiële ondersteuning	Huiseigenaren subsidiëren voor stabiliseren ondergrond. Betaalbaar maken om alles op te vullen.
III	Groeve toegankelijk maken voor berglopers	Sleutels/sleutelsysteem Aanspreekpunt om in de groeve te kunnen, bijvoorbeeld in het kader van fotografie.
II	Aankaarten bij overheid, vlaams en federaal	Beleidsmakers rondleiden in de groeve.
II	Niks	Geen behoefte aan Geen idee
II	Duidelijke regelgeving	Toepasbaar op iedereen, geen uitzonderingen. Regelingen maken per soort situatie, afwijkingen bundelen. Duidelijkheid scheppen ivm verkoop, verbouw en erfrecht
I	Eigenaar bijstaan bij evt. opvulling of versteviging	Hoe moeten ze dit aanpakken.
I	Vast aanspreekpunt	
I	Controle op bouwvoertredingen	
I	Meer controle in de groeve	
I	Toerisme aanmoedigen	
I	In alles	Relatie gemeente-inwoners is in het verleden beschadigd geraakt. Gemeente moet alles in het werk stellen om dit weer goed te krijgen, niet alleen vanavond, ook meer gesprekken met eigenaars. Openheid, eerlijkheid en betrokkenheid. Mensen lopen weg omdat ze zich niet gehoord voelen.
I	Vrijwilligers of werklozen inzetten	
I	Behoud van het dorpsgezicht	
I	Leren uit het verleden.	Gemeente alle gegevens van bestaande onderzoekers verzamelen en bijhouden

Enkele antwoorden moeilijk te lezen.